

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

- LAISVĖS KOVŲ MUZIEJUS LAZDIJUOSE – **Petras Maksimavičius** 4
 NE VISKAS GYVENIME SUKASI TIK APIE ŪKĮ – **Jurgita Stankauskaitė** 24

KULTŪROS BARUOSE

- „DAINŲ DAINELĖS“ KONKURSO SĖKMĖS ISTORIJA: MERGAIČIŲ INESOS IR
 ODETOS DUETO KELIAS Į LAUREATUS – **Egidija Grimalauskienė** ... 6
 „BALSYNĖLIUI“ – 15 – **Egidija Grimalauskienė** 8
 ANSAMBLIŲ SĄSKRYDIS 2024 10
 AMŽIŲ TILTUS NUTIESĘ ŠOKIŲ DIENOS DALYVIAI – **Asta Pečiulienė** 14
 LIETUVOS DAINŲ ŠVENTĖJE „KAD GIRIA ŽALIUOTŲ“ – **Božena**
Bobinienė 18
 SUVALKŲ „SŪDUVA“ JUBILIEJINĖJE DAINŲ ŠVENTĖJE – **Birutė**
Burdinaitė-Olów 20
 STEPONO DARIAUS IR STASIO GIRĖNO 91-ŪJŲ ŽŪTIES METINIŲ
 MINĖJIMAS – **Vida Uzdilienė** 22

ŠVIETIMAS

- PAŽINTIS SU ŠIAURĖS LIETUVA – MOKINIŲ KELIONĖ Į BIRŽUS IR
 ROKIŠKĮ – **Seinų lietuvių „Žiburio“ inf.** 23

SPAUDA RAŠĖ

- LIETUVOS ŽINIASKLAIDA 26

Viršeliuose:

Teatralų eiseną į Punksko skanseną (Virginijos Karčiauskienės nuotr.)

Dainų šventės Teatro dienos „Esaties lieptais“ programos dalis – V. Mykolaičio-Putino „Valdovo“ ištrauka (Virginijos Karčiauskienės nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS

16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23
 tel. (+48) 87 5161 416
 www.e-ausra.pl
 ausra@o2.pl

LEIDŽIA

Lenkijos lietuvių draugija
 16-500 Sejny, ul. Wileńska 9
 tel. / faks. (+48) 87 5162 125

Vyr. redaktorė Irena Gasperavičiūtė
 Redakcijos sekretorė Alicija Krakauskienė
 Stilistė, korektorė Birutė Burdinaitė-Olów
 Techn. redaktorė Aldona Jonušonytė
 KORESPONDENTAI: Petras Maksimavičius,
 Rasa Žukauskienė, Jurgita Stankauskaitė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2024-07-25

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos
 nuožiūra. Redakcijos nuomonė nebūtinai
 sutampa su autorių nuomone.

**DOFINANSOWANO
 ZE ŚRODKÓW
 BUDŻETU PAŃSTWA**

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH
 I ADMINISTRACJI

**DZIAŁALNOŚĆ ZMIERZAJĄCA DO OCHRONY,
 ZACHOWANIA I ROZWOJU TOŻSAMOŚCI
 KULTUROWEJ LITEWSKIEJ MNIEJSZOŚCI**

**Wydanie dwutygodnika "Aušra"
 i kwartalnika dla dzieci
 mniejszości litewskiej "Aušrelė"**

DOFINANSOWANIE
 406 000 zł
 CAŁKOWITA WARTOŚĆ
 445 080 zł
 DATA PODPISANIA UMOWY
 04-03-2024 r.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Leidyje reikiama tik autoriaus (-ių) nuomonė ir ji negali būti tapatinama su oficialia Vidaus reikalų ir administracijos ministro pozicija.

Projektą „*Lenkijos lietuvių gyvenimo atspindžiai*“ iš dalies finansuoja Medijų rėmimo fondas (gauta parama projektui – 10000 eurų).

MRF
 MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Iš vasaros. Vieni džiaugiasi kaitra, kiti skundžiasi ja. Kiek žmonių – tiek nuomonių. Kas dirba žemę, šiuo metu ima derlių. Meteorologai gąsdina sausra. Ūkininkams realus rūpestis. Iš tikrųjų žemė ištroškusi ir upių vanduo nusekęs. Tačiau daug kas atostogauja ir nesirūpina karštais orais, o džiaugiasi saule. Net nereikia į tolimas Pietų šalis vykti – ir pobūvis prie Baltijos garantuoja gerą poilsį.

Tačiau kultūrininkams mūsų krašte ir vasarą veiklos netrūksta. Punske ką tik praūžė Klojimo teatrų festivalis, Seinuose „Duokim garo!“ komanda ruošia laidą. Žodžiu, yra ką veikti. Beje, šiame krašte vis dar gyvi 100-osios Dainų šventės įspūdžiai, kuriais dalyvavusieji mielai dalijasi ir su „Aušros“ skaitytojais. Dalis mūsų krašto žmonių buvo nuvykę į netoliese jau penktą kartą surengtą Dzūkų kultūros festivalį „Čiulba ulba“. Deja, teko skaityti, kad šiųmetis buvo paskutinytis. Anot organizatorių, festivalis taip išaugo, kad norint jį rengti reikėtų turėti bent keletą etatų, o iki šiol viskas buvo daroma savanorystės principu. Dar kiti buvo nuvykę į monsinjoro Alfonso Svarinsko 10-ųjų mirties metinių minėjimą. Žodžiu, vasara siūlo ne tik darbingai, bet ir prasmingai leisti laiką.

Lietuva ruošiasi rudenį vyksiantiems Seimo rinkimams. Ir nors žiniasklaidoje JAV rudenį vyksiantys prezidento rinkimai užgožia vietinius įvykius, matosi kai kurie skubūs sprendimai Lietuvos politikoje. Štai liepos 18 d. buvo priimtas sprendimas suvaržyti Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro savarankiškumą. Jis susilaukęs pasipriešinimo patriotiškai nusiteikusios lietuvių dalies – vyko protestai prie Seimo. Nepaisant to, sprendimas dėl LGGRTC buvo priimtas. Išsamiau apie tai spaudos apžvalgoje.

Gerbiamas Klebone,

kiekvieno žmogaus gyvenime būna akimirky, kurios tarytum paženkliną kokį besibaigiantį etapą. Kai prieš daugelį metų Viešpats pašaukė Jus į savo tarnystę, kuriai ruošė jaunystėje, neslėpė, kad bus visko: ir džiaugsmo, ir liūdesio, ir daug sunkaus darbo, ir nuolatinio bendravimo su parapijiečiais, kad ne kartą teks šypsotis, bet ir nuslėpti ašarą. Jūs, Kunige, nepabijojote priimti šias pareigas, pasitikėjote Viešpačiu ir šiandien drąsiai galite pasakyti, kad Dievas visada yra mūsų vadovas, viltis ir stiprybė!

Dėkojame, kad stengėtės mums priartinti Dievą, skelbdamas Jo Žodį ir uoliai Jam tarnaudamas, kad meldėtės už mus, klausėte išpažinčių. Ačiū, jog įdėjote daug darbo, širdies ir sveikatos, kad mūsų šventykla ir jos aplinka būtų vis gražesnės. Jūsų dėka buvo atlikti bažnyčios išorės ir vidaus remonto darbai, įrengta parapijos svetainė, apšiltintas klebonijos pastatas.

Koheleto knygoje skaitome: „Viskam yra metas, ir kiekvienam reikalui tinkamas laikas po dangumi“ (Koh 3, 1). Buvo laikas Jus sveikinti, o po 24 metų atėjo laikas atsiveikinti. Tai nėra lengvas momentas mums visiems. Ir nors į širdis veržiasi liūdesys, šv. Paulius mums pataria: „Už viską dėkokite, nes to Dievas nori iš jūsų Kristuje Jėzuje“ (1 Tes 5, 18).

Tačiau kai vienas gyvenimo etapas baigiasi, prasideda kitas. Šiame naujame Jūsų gyvenimo etape linkime ir toliau šiltai ir supratingai žvelgti į žmones, stiprinti jų tikėjimą, viltį ir gerumą. Linkime stiprybės siekiant naujų tikslų, įgyvendinant asmeninius planus, taip pat sveikatos ir daug Dievo malonių bei Šventosios Motinos Marijos globos. Pažadame Jums, kad išliksite mūsų širdyse, atminty ir maldose. Tikimės, kad ir Jūs neužmiršite savo parapijiečių, kuriems 24 metus buvote dvasinis tėvas. Visada būsite čia laukiamas svečias. Dėkojame už viską. Telaimina Jus Dievas!

Punsko parapijiečiai

Punsko parapijos kunigai. Iš dešinės: klebonas Česlovas Baganas ir vikaras Povilas Slaminiš

Gerbiamas Kunige Povilai,

dėkojame už Jūsų tarnystę mūsų parapijoje. Ačiū už maldas, už tai, kad uoliai stengėtės skleisti ir priartinti Dievo Žodį, liudijote mums Kristaus meilę. Ne vienas Jūsų pasakytas žodis išliks mūsų sielose ir širdyse.

Dėkojame, kad suaktyvinote mūsų parapijos jaunimą ir įkūrėte jaunimo vokalinę instrumentinę šlovinimo grupę „Kairos“, kuri puošia liturgiją. Taip pat esame dėkingi už tai, kad subūrėte mus į Šventojo Rašto grupę, kur galėjome pagilinti savo žinias ir geriau suprasti jo tekstus. Meilė Dievo Žodžiui visada atsiskleidė Jūsų pamoksluose, tikybos pamokose, o dar labiau – knygoje „Gilyn į dievišką gelmę“. Šis Jūsų parašytas vertingas leidinys gimė tarnystės mūsų parapijoje metais, todėl mes be galo didžiujamės. Džiugu, kad Jūsų biblinius apmąstymus galėjome išgirsti ir interneto svetainėje. Be galo žavėjo laidos, kurtos su jaunimu, kuriose jie dalijosi savo tikėjimo patirtimi. Subūrėte skaitovus, kurie kiekvieno sekmadienio šv. Mišių metu skaitė Šventojo Rašto ištraukas. Globojote liturgijos patarnautojų grupę. Visada turėjote įdomių kūrybinių minčių gražinant liturgiją didžiųjų švenčių metu: ruošėte prakartėles prieš šv. Kalėdas, įspūdingus Advento vainikus, Kristaus kapą prieš šv. Vėlykas. Šiems darbams sugebėjote suburti talkininkų ir kartu su jais dirbti.

Ačiū, kad ruošėte mūsų vaikučius Šv. Komunijai ir jaunimą Sutvirtinimo sakramentui. Dėkojame, jog stengėtės įjungti juos, kad dalyvautų procesijose. Ačiū už kelias piligrimines keliones, kur galėjome labiau pažinti dvasiniu atžvilgiu svarbias vietas Lietuvoje. Esame dėkingi už patriotinį auklėjimą ne vien minint Lietuvai svarbias šventes, bet ir rūpinantis lietuvišku žodžiu kiekvieną dieną.

Pakvietėte daug kunigų, gerų pamokslininkų iš Lietuvos, todėl turėjome ne vieną progą gilinti savo tikėjimą.

Linkime Jums neblėstančio kūrybingumo ir iniciatyvos, vidinio tvirtumo, stiprybės ir sveikatos, taip pat Viešpaties globos ir palaimos, kad ir toliau išliktumėte Jo artumoje, kad Dievas ir toliau vestų Jus per gyvenimą. Tepadeda Jums Motinėle Marija, kuri nuolatos saugo, užtaria ir globoja, bei šv. Povilas, kurio šventę šiandien švenčiame. Visada lauksime Jūsų atvykstant į mūsų parapiją. Išliksite mūsų širdyse ir maldose. Telaimina Jus Dievas!

Punsko parapijiečiai

Gerbiamas Zakristijone Silvestrai,

dėkojame už 27 Jūsų tarnystės mūsų parapijoje metus.

Nemažai praėjo laiko, todėl sunku bus priprasti nematant Jūsų patarnaujančio prie altoriaus, renkančio aukas, lydinčio kunigą kalėdojimo metu ar tiesiog tvarkančio bažnyčią. Pasiilgsime Jūsų šypsenos, optimizmo, patarimų bei anekdotų ir pasakojimų.

Linkime, kad gerasis Viešpats stiprintų Jus gyvenimo kelyje, nuolat globotų ir laimintų. Linkime geros sveikatos, stiprybės pradedant naują gyvenimo etapą. Dėkojame už viską. Telaimina Jus Dievas!

Punsko parapijiečiai

Muziejų tema jau ne kartą rašėme „Aušroje“. Matyt, visi suvokiame, kokį vaidmenį jie atlieka. Jų paskirtis ne tik saugoti atminimą, bet ir mokyti. Vieni muziejai atlieka tai gerai, kiti prasčiau. Nemažai rašyta taip pat apie vadinamojo Kresų muziejaus Seinuose įkūrimą. Tikriausiai niekam nekyla abejonių, kad jo paskirtis visų pirma pristatyti savąjį istorijos naratyvą. Šio muziejaus šeiminkai nusprendė išrinkti tam tikrus istorijos momentus ir juos labiau išryškinti, kad kiek įmanoma labiau užgožtų kitus istorijos tarpnius. Blogai, kad taip nutiko, kadangi negalime priartėti prie tikro istorijos vaizdo, iškreipiame jį. Tiesą pasakius, aš nematau priežasties, kodėl reikėtų vengti pasakojimo apie Seinuose gyvenusių ir miesto istoriją kūrusius dominikonus bei čia veikusios Seinų kunigų seminarijos vaidmenį ne tik Seinų vyskupijai, bet ir Lenkijos bei Lietuvos bažnyčiai. Mano galva, tai turėtų būti kertiniai šio muziejaus švietėjiškos veiklos elementai.

Visada blogai nutinka, kai į švietimo ar mokymo procesą atkeliauja politika. Taip įvyko Seinų muziejaus atveju. Tačiau kaip paprastai anksčiau ar vėliau tai turės keistis. Priežastis paprasta – politika ar ją vykdančios asmenys keičiasi, o istorija, kaip ją bevertintumėm ar aiškintumėm, išlieka. Jau neatsimenu, kas istoriją apibūdino kaip turtą, kurio nieks ir niekada negali iš žmogaus atimti.

Taigi verta kurti muziejus ir saugotis nuo pagundos keisti istoriją, kadangi tai padaryti nebeįmanoma. Žinoma, mes jau niekada nesužinosime absoliučios istorinės tiesos. Mat galime atkurti ir nustatyti tam tikrus istorijos faktus, bet niekada iki galo nesužinosime, tarkime, ką jautė ir galvojo istorijos dalyviai, kas tiksliai lėmė, kad priimdavo vienokius ar kitokius sprendimus. Tačiau turime bandyti kiek įmanoma labiau prie to pažinimo priartėti.

Muziejai bent teoriškai turėtų

Laisvės kovų muziejus Lazdijuose

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

padėti tai padaryti. Atsimenu vieną pokalbį su buvusiu LR konsulato Seinuose vadovu Vaclavu Stankevičiumi. Tik atvykęs į Seinus ir susipažinęs su lietuviais ir lenkų dabartiniais santykiais miestelyje, jis pasakė, kad jeigu būtų jo valia ir atsirastų tokios galimybės, stengtųsi padėti lietuviams įkurti muziejų. Tam, kad būtų užpildyta ryškiai matoma spraga gyvenime seišniškių, kurie neturi galimybės susipažinti su „Šaltinio“ leidykla, Seinų kunigų seminarijos, 1919–1920 m. mieste veikusių „Žiburio“ gimnazijų, įvairių visuomeninių draugijų veiklos istorijomis. Po nesėkmingų bandymų pakabinti atminimo lentą ant pastato, kur veikė „Šaltinio“ leidykla, sumanė pagaminti ir išdalinti mokykloms standus su simbolinių užrašų „Nepamirškime, kur mūsų „Šaltinis“. Mačiau, kad mokyklose standai kabo ir vis naujoms į jas ateinančioms mokykloms – „primena“.

Visus tuos, kurie dar nesilankėte, noriu paraginti apsilankyti Laisvės kovų muziejuje. Čia rasite daug žinių apie kaimyninio krašto istoriją, netektis, tremtį, kovas dėl Lietuvos laisvės.

Laisvės kovų muziejus įkurtas vadinamajame baltajame Petrauskų name,

kur veikė NKVD, KGB ir milicijos padaliniai. Pastato rūsyje išlikusios autentiškos kovojusiųjų už Lietuvos laisvę kankinimo kameros – jose pasitelkus šiuolaikines technologijas išsaugoti prisiminimai ir perteiktas žmonių patirtas siaubo jausmas. Interaktyvūs vaizdai ir skleidžiami garsai sustiprina vaizduotę ir sukuria neįtikojamą jausmą, perkelia į tuos laikus, kada tose patalpose buvo kalinami ir kankinami pasipriešinimo sovietiniam režimui dalyviai.

Dviejuose pastato aukštuose itin atidžiai, saugant ir puoselėjant istorinę atmintį, įrengtos interaktyvios ekspozicijos. Girdimi garsai, istorijos, pokario dainos, sendintuose veidrodžiuose matomi susipinantys praeities ir dabarties vaizdai. Muziejaus atidarymo dieną Lazdijų rajono merė Ausma Miškinienė sakė: „<...> atverti kameros, kurioje buvo kalinami kovojusieji už Lietuvos laisvę, duris ir išgirsti raudą, atpažinti veidą... Pažvelgti pro rakto skylutę ir pamatyti laisvės kovų siaubą... Pakelti telefono ragelį ir klausant tragiško likimo istorijų pajusti begalinį dėkingumą už tai, kad esame laisvi...“ (<https://lazdijumuziejus.lt/laisves-kovu-muziejus>).

Iš tiesų įrašyti tremtinių ar laisvės kovotojų pasakojimai sukelia dvejopą jausmą. Visų pirma tai dramatiškos istorijos apie čia gyvenusių žmonių likimus ir patirtis. Kita vertus, tai liudijimai, kad lietuviai nesusitaikė su okupacija ir stengėsi išsaugoti laisvos Lietuvos viziją. Įdomu ir tai, kad girdime pasakojimus tų žmonių, kurie gyveno čia pat, netoli mūsų – už buvusios geležinės sienos. Taigi girdime mums žinomus vietovių, kaimų pavadinimus ir pavardes, kurios dar išlikusios ir mūsų krašte – tarsi tai būtų mūsų kaimų gyventojai.

Muziejuje vyksta edukaciniai užsiėmimai partizanų kovų ir tremties istorijos temomis. Čia galima rengti istorijos pamokas, edukacijas, seminarus, įvairius renginius.

Muziejaus ekspozicijos lankytojus apgaubia dramatiškus įvykius menančiais eksponatais, garsais, istorijomis. Unikalus pastatas, originalus dizainas ir prasmingi, dar niekur nematyti ekspozicijos pateikimo sprendiniai. Laisvės kovų muziejus turėtų tapti vienu prasmingiausių ir populiariausių krašto pažintinio turizmo traukos objektų.

Kaip skelbiama muziejaus interneto svetainėje, čia vyksta įvairios edukacinės programos, kuriomis tikriausiai jau ne kartą naudojosi mūsų mokyklų pedagogai ir mokiniai: „Tremtinuko Kalėdos“, „Žaislai tremtyje“, „Tremtis ir išsaugota viltis“, „Kalniškės mūšio istorija“, „Pažink muziejų tamsoje“, „Tapk sekliu – surask ir sužinok“, „Surask laisvę“, „Laisvės kovų labirintais“, „Mokykimės laisvės kovų dainų“, „Būk per amžius Laisva – Lietuva!“.

Tad ir aš kviečiu: jeigu kas dar nesilankėte, kai būsite Lazdijuose, nuvykite į Vytauto gatvę 18 ir apsilankykite šiame muziejuje.

Petro Maksimavičiaus nuotr.

Laisvės kovų muziejuje Lazdijuose

„Dainų dainelės“ konkurso sėkmės istorija: mergaičių Inesos ir Odetos dueto kelias į laureatus

MUZIKOS MOKYTOJA EGIDIJA GRIMALAUSKIENĖ

Lietuvos vaikų ir moksleivių televizijos konkursas „Dainų dainelė“ – tai vienas unikaliausių, daugiausiai dalyvių pritraukiančių, ilgametes tradicijas turinčių ir tęsiančių šalies muzikinių renginių. Šiomet jis šventė 50 metų jubiliejų. „Dainų dainelė“ siekia puoselėti dainavimo kultūrą, skatina gabių vaikų meninę saviraišką, atranka geriausius Lietuvos jaunuosius solistus ir vokaliinius ansamblius.

Seniai svarsčiau: gal konkurse gali dalyvauti atlikėjai ir iš lietuvių bendruomenės Lenkijoje? Juk tiek metų su meile lietuvių puoselėjamam krašte užaugo ne viena karta puikiai dainuojančių vaikučių.

Pirmiausia parašiau laišką „Dainų dainelės“ organizacinio komiteto pirmininkui, Nacionalinės M. K. Čiurlionio menų mokyklos metodininkui Žilvinui Meškuočiui ir paklausiau, ar gali konkurse dalyvauti vaikai iš Punsko. Jis mandagiai paaiškino, kad „Dainų dainelėje“ gali dainuoti tik dainininkai, kurie vietiniuose konkursuose yra laimėję pirmąsias vietas. Kaip tik Punsko lietuvių kultūros namų lietuviškų dainų konkurse „Dainorėlis“ laureatais yra tapę vaikų ir jaunimo vokalinės grupės „Balsynėlis“ nariai, tad daugiau kliūčių neliko. Netrukus buvom pakviesti į Dzūkijos regiono „Dainų dainelės“ atrankinį turą Alytuje. Pasiūliau dalyvauti Gretai

Inesa ir Odeta su vadove E. Grimalauskiene

Nevulytei ir sesėms Odetai ir Inesai Nevulytėms, mūsų „Dainorėlio“ I vietų laimėtojomis. Jos mielai sutiko, tad kartu nusprendėme ruoštis konkursui Lietuvoje.

Nuo pat pradžių matėme, kad laukia ilgas ir sunkus kelias, tačiau buvome pasiryžusios siekti savo tikslų. Išsirinkome dainas, kurios geriausiai atitiktų mergaičių balsų tembrą ir charakterį. Konkursui Alytuje reikėjo išmokti po tris skirtingo pobūdžio dainas. Supratome, kad sėkmė priklauso nuo nuolatinio darbo ir įdėtų pastangų. Mokėmės

ne tik dainuoti, bet ir tinkamai elgtis scenoje, perteikti emocijas ir dirbti komandoje. Dainų pasirinkimas, scenografija, kostiumai – visa tai buvo kruopščiai planuojama ir derinama.

Kelias iki finalinio turo nebuvo lengvas. Kiekviename ture dalyvavo daugybė talentingų vaikų iš geriausių meno kolektyvų ar muzikos mokyklų. Turas Alytuje reikalavo daug pastangų ir įgūdžių, nes reikėjo labai gerai sudainuoti tris išmuktas dainas. Tai buvo nelengvas uždavinys Gretai, atliekančiai solo

tris skirtingus kūrinius iš eilės. Suvaldyti atsiradusį stresą, dainuojant kaimyninėje šalyje tarp gausaus būrio vietinių atlikėjų – tikrai sunku. Bet visos mergaitės puikiai atliko savo programą ir surinkusios reikiamą balų skaičių pateko į kitą etapą Lietuvos televizijoje. Kiekviena sėkmė skatina dar labiau stengtis ir tobulėti. Mergaitės per kiekvieną etapą augo ir stiprėjo kaip atlikėjos, pradėjo mažiau jaudintis.

Po Alytaus konkurso komisija atlikėjams atrinko vieną kūrinį iš trijų dainuotų dainų, kurį paskui reikėjo atlikti konkurse televizijoje. Gretai pasiūlė Punsco krašto dainą „Plauk sau, skaistus laiveli“, o Inesai ir Odetai – lietuvių liaudies dainą „Kur žalias šilalis“.

Svarbi sėkmės dalis buvo ir psichologinis pasiruošimas. Vis dėlto pasirodymas televizijoje gali išmušti iš pusiausvyros ir pačius geriausius profesionalus. Mergaitės mokėsi susidoroti su stresu ir įtampa,

siekdamos išlaikyti ramybę ir pasitikėjimą savimi tiek repeticijų, tiek pasirodymų metu. Taigi, šis turas buvo pats sunkiausias, bet ir labiausiai jaudinantis. Mergaitės turėjo pasirodyti prieš griežtą komisiją, žiūrovų auditoriją ir televizijos kameras. Nepaisant didelio jaudulio, jos sugebėjo puikiai atlikti savo kūrinius, parodydamos visą talentą bei įdėtą darbą. Ir solistė Greta,

Iš Egidijos Grimalauskienės asmeninio albumo

Vadovė E. Grimalauskienė su „Dainų dainelės“ dalyvėmis

Iš Egidijos Grimalauskienės asmeninio albumo

Greta su vadove Egidija ir „Dainų dainelės“ vedėjais

ir duetas Inesa su Odeta dainas sudainavo puikiai, o pastarasis duetas tapo savo etapo laureatu. Mums visoms tai buvo ne tik didelė garbė, bet ir įvertinimas už įdėtą darbą. Tai buvo lyg stebuklas ir mergaitėms, ir man, vadovei, atvykusioms iš mažo Lenkijos lietuviško

miestelio. Dar viena „Balsynėlio“ sėkmės istorija šiais metais, vainikuojanti 15 metų veiklos jubiliejų. Begalinė meilė muzikai, užsibrėžto tikslo siekimas ir didelis darbas visada atneša saldžius vaisius. Gera yra ne tik tapus laureatais, bet ir pasiekus finalinius etapus, pamąčius didelį būrį dainuojančio jaunimo, sutikus naujų draugų ir patyrus tiek emocijų.

Ačiū mergaitėms už drąsą ir atliktą darbą bei visiems, prisidėjusiems ir padėjusiems žengti šiuo keliu iki laureatų apdovanojimų: tėveliams, kultūros namų darbuotojams ir Punsco bendruomenei, taip palaukusiai saviškes balsuojant. Linkiu mums visiems dar daug gražių, naujų konkursų, dainų ir pergalių.

„Balsynėliui“ – 15

VADOVĖ EGIDIJA GRIMALAUSKIENĖ

Birželio 16-osios popietė buvo nepaprasta – kupina garsų, spalvų, judesio ir gražių kostiumų. Punsko lietuvių kultūros namų vaikų ansamblis „Balsynėlis“ iškilmingai minėjo savo 15-ąjį gimtadienį. Šiame ypatingame renginyje, vykusiame pilnutėlėje salėje, netrūko džiaugsmo, muzikos ir šiltų emocijų. Smagu, kai šventėje gausu kolektyvo draugų, gerbėjų ir „Balsynėlio“ mėgėjų. Tai suteikia mums visiems didžiulį džiaugsmą bei įkvepia dar daugiau dirbti ir labiau stengtis.

Vaikų vokalinis ansamblis „Balsynėlis“ suburtas 2009 metais. Nuo įsikūrimo iki dabar šis kolektyvas – mano antroji šeima. „Balsynėlyje“ dainuoja 37 vaikai, suskirstyti į dvi amžiaus grupes. Jie visi nuoširdžiai ruošėsi šiam išskirtiniam pasirodymui.

Mūsų repertuaras labai įvairus – nuo lietuvių liaudies iki popmuzikos bei chorinių dainų. Ansamblis aktyviai dalyvauja visose Punsko lietuvių

kultūros namų iniciatyvose, įvairiuose renginiuose, tarptautinėse šventėse ir festivaliuose. Kolektyvas dažnai koncertuoja Lietuvoje.

Jubiliejinio susitikimo metu žiūrovai girdėjo ansamblio atliekamas dainas iš ankstesnių repertuarų ir specialiai šiam koncertui parengtą programą. Beveik dvi valandas trukusiame koncerte skambėjo dainos ir iš šiais metais mininčios 100-mečio jubiliejų Lietuvos dainų šventės „Kad giria žaliuotų“ programos.

Renginio metu mus pagerbė garbingi svečiai iš Lietuvos. Moterų vokalinis ansamblis „Lyra“ (vad. E. Grimalauskienė) savo dainomis sukūrė šventišką nuotaiką ir parodė, kaip muzika gali sujungti žmones. Kažkada „Balsynėlis“ dainomis sveikino ansamblį „Lyra“ 10-ojo gimtadienio proga. Tegyvuoja draugystė! Mažasis solistas Martynas Milius iš Alytaus miesto lopšelio-darželio „Obelėlė“ įnešė į programą savo

ypatingą žavesį ir atliko kelias nuotaikingas dainas. Martynas su „Balsynėlio“ duetu – sesėmis Inesa ir Odeta Nevulytėmis – susitiko „Dainų dainelės“ konkurse.

Tačiau bene šilčiausi jausmai kilo, kai į sceną žengė buvę ansamblio nariai. Jų sugrįžimas priminė, kokia stipri yra „Balsynėlio“ bendruomenė ir kaip svarbu išlaikyti ryšius su tais, kurie kadaise dalijosi dainos džiaugsmu. Iki ašarų sujaudino jų atliekamos dainos ir šilti žodžiai.

Visą vakarą mane lydėjo didžiulė laimė ir pasididžiavimas vaikais. Kiekvieno jų balsas, kiekvienas jų žingsnis scenoje buvo pripildyti meilės muzikai ir nuoširdumo. Šis koncertas parodė, kokį didelį darbą mes visi kartu atlikome per šiuos 15 metų.

Norėčiau nuoširdžiai padėkoti visiems, kurie padėjo šį renginį paversti tikra švente. Mūsų ištikimi žiūrovai, jūsų plojimai ir šypsenos buvo neįkainojamas palaikymas mažiesiems

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

artistams. Jūsų dalyvavimas ir entuziazmas suteikė renginiui ypatingą prasmę. Be jūsų nebūtume patyrę tokios šventinės atmosferos.

Nuoširdžiausia padėka puikiai renginio vedėjai Daivai Andruškevičienei (Marceliutei) iš Lazdijų. Jos energija ir charizma užliejo visą salę.

Tėvelių palaikymas, meilė ir skatinimas siekti muzikinių aukštumų yra mūsų bendro darbo pagrindas. Kiekvieną dieną matau, kaip jūsų vaikai auga, tobulėja ir džiaugiasi muzika, ir tai yra neįkainojama dovana.

Taip pat esu dėkinga visiems, kurie prisidėjo prie renginio organizavimo. Jūsų darbas užkulisuose, rūpestis ir atsidavimas padėjo sukurti šią nuostabią šventę. Labai ačiū Punsko lietuvių kultūros namų direktorei Astai, Robertui ir visiems darbuotojams, prisidėjusiems prie renginio. Dėkojam už skanų tortą ir vaišes – tai buvo tikra šventė mūsų skonio receptoriams! Ačiū ir už gražius marškinėlius bei kepuraites su „Balsynėlio“ logotipu (juos įsigijome skyrus lėšų pagrindinei rėmėjai – Palenkės vaivadijos maršalkos įstaigai), kuriais pasipuošėme finalinei dainai. Jūsų rūpestis ir kūrybiškumas padarė šį renginį ypatingą. Atskiras padėkos žodis buvusiai „Balsynėlio“

dalyvei Idai Bobinaitei, sukūrusiai ansamblio logotipą, kuris nuo šiol bus mūsų išskirtinis ženklas.

Po koncerto visi susirinkome nusifotografuoti prie gražios, balionais išpuoštos 15-mečio fotosienelės ir pasivaišinti įvairiais skanėstais bei ypatingu jubiliejinu tortu. Šis momentas buvo tarsi saldus prizas už visą mūsų darbą ir pastangas. Bendravimas prie stalo, juokas ir dalijimasis išpūdžiais sukūrė šiltą ir draugišką atmosferą. Visi jautėmės lyg viena didelė šeima.

Ši šventė ne tik sustiprino mūsų

kolektyvo dvasią, bet ir suteikė visiems dalyviams nepamirštamų akimirkų bei džiaugsmo. „Balsynėlis“ gyvuoja ir toliau, stiprindamas bendruomenę ir skleisdamas dainos džiaugsmą visiems, kurie mus girdi. Ačiū dar kartą už jūsų meilę, palaikymą ir tikėjimą mūsų vaikais. Iki kitų susitikimų muzikinėse kelionėse!

Kad renginys įgavo tokių spalvų ir skonių, esame nepaprastai dėkingi pagrindinei šventės rėmėjai Palenkės vaivadijos maršalkos įstaigai bei Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai (programa „Globali Lietuva“). Punsko lietuvių kultūros namų ansamblių veiklą remia Lenkijos Respublikos vidaus reikalų ir administracijos ministerija, tad ačiū ir jai už finansinę paramą, reikalingą ansamblio gyvavimui.

Ansamblių sąskrydis 2024

VIRGINIJOS KARČIAUSKIENĖS FOTOREPORTAŽAS

Lenkijos lietuvių draugijos Suvalkų skyriaus mišrus vokalinis ansamblis „Ančia“

Vidugirių mokyklos absolventės Rita Pečiulytė ir Sandra Pachuckaitė

Punsko lietuvių kultūros namų vaikų liaudies meno studija „Puniukai“

Punsko senjorų klubo ansamblis „Tėviškės aidai“

Seinų „Lietuvių namų“ liaudiškos muzikos kapela „Šalcinis“

Seinų „Lietuvių namų“ vokalinė grupė „Intro“

Birželio 22 dieną Punsco lietuvių kultūros namuose vyko tradicinis ansamblių sąskrydis, kurį surengė Lenkijos lietuvių draugija. Deja, dėl blogų oro sąlygų ir pranašaujamos audros Lenkijos lietuvių draugijos valdyba nusprendė (dėl atlikėjų ir žiūrovų saugumo) pakeisti koncerto vietą, tad sąskrydis ir neįvyko įprastoje vietoje – Burbiškiuose prie Galadusio ežero.

Punsco lietuvių kultūros namų choreografinis sambūris „Jotva“

Punsco Kovo 11-osios licėjaus lietuvių tautinių šokių grupė „Šalčia“

Punsco lietuvių kultūros namų choreografinis sambūris „Jotva“

Punsco Kovo 11-osios licėjaus lietuvių tautinių šokių grupė „Šalčia“

Suvalkų lietuvių vokalinis ansamblis „Sūduva“

Seinų „Lietuvių namų“ ansamblis „Galadusys“

Šv. Kazimiero draugijos vyrų vokalinis ansamblis

Renginyje išvydome ir išgirdome didelį būrį Punsco, Seinų ir Suvalkų krašto lietuvių ansamblių. Šiais metais jų dalyvavo dvidešimt vienas. Koncerto pabaigoje žiūrovus linksmino Punsco lietuvių kultūros namų kapela „Klumpė“.

Nuoširdžiai dėkojame ansamblių ir žiūrovams.

Punsco lietuvių kultūros namų jaunimo šokių grupė „Vyčiai“

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos moksleiviai

Seinų „Lietuvių namų“ vyrų ansamblis

Punsco lietuvių kultūros namų vokalinė grupė „Balsynėlis“

Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos folkloro ansamblis „Šalcinukas“

Vidugirių kaimo kapela

Punsko lietuvių kultūros namų mišrus choras „Dzūkija“

Suvalkių lietuvių šokių grupė „Sūduva“

Punsko Kovo 11-osios licėjaus jaunimo mišrus choras „Pašešupiai“

Punsko lietuvių kultūros namų liaudiškos muzikos kapela „Klumpė“

Suvalkių lietuvių šokių grupė „Sūduva“

Ačiū tariame ilgametei šio renginio rėmėjai – Lenkijos Respublikos vidaus reikalų ir administracijos ministerijai.

Lenkijos lietuvių draugijos pirmininkas Robertas Slovikas su vedėjomis

Amžių tiltus nutiesę Šokių dienos dalyviai

MRF MEDIJŲ
RĖMIMO
FONDAS

ASTA PEČIULIENĖ

Praėjo šešerius metus laukta, beveik dvejus metus čiūčiuota ir liūliuota, savaitę laiko trukusi šimtmečio Dainų šventė. Į Šokių dieną važiuo Punsko LKN šokių kolektyvo „Vyčiai“ dvi grupės (jaunimo ir vyresniųjų) bei Punsko Kovo 11-osios licėjaus šokių kolektyvas „Šalčia“.

2022 m. rugsėjo mėnesį Švedijoje vyko pirmieji mokymai užsienio lietuvių kolektyvų vadovams. Juos organizavo Švedijos lietuvių bendruomenės šokių kolektyvo „Baltija“ vadovė Jurga Laurenčikienė, o vedė prof. Vidmantas Mačiulskis. Tada ir susipažinome su šventės vizija, preliminarine programa, repertuaru ir statėmės pirmus šokius. Nepaprastai įdomu buvo pabendrauti su „Baltijos“ šokėjais, vadove ir nuo tada jau tiesti šokių draugystės tiltus. Tuomet ir sužinojau, kad vyriausiasis Šokių dienos meno vadovas ir vyriausiasis baletmeisteris bus prof. Vidmantas

Mačiulskis, o vyriausiuoju užsienio lietuvių dalies baletmeisteriu yra paskirtas punskietis, dabar gyvenantis Kanadoje, Misisogoje – Romas Jonušonis. Jau tada Švedijoje statomi šokiai, skirti užsienio lietuvių daliai, pasirodė paprasti, nesudėtingi. Jiems sukomponuota itin jaudinanti ir subtili, ausyse beskambanti muzika.

Darbas su šokėjais prasidėjo 2023 m. gegužės mėnesį. Mokėmės naujus šokius ir dirbome labai atsakingai, nes žinojome, kad pakliūti į šventę galime tik perėję atranką, nusiuntę įrašus šventės organizatoriams. Beje, 2023 m. rugsėjo mėnesį dalį šokių atlikome Vokietijoje vykusiame Europos lietuvių kultūros dienoje. Čia įvyko mūsų Šokių dienos dalies ištraukos debiutas. Kai 2024 m. kovo pradžioje gavome žinią, kad esame priimti dalyvauti Šokių dienoje – džiaugsmas buvo neapsakomas. Tada ir aprangą vienodą repeticijoms pirkomės, ir pradėjome dėti

atostogas, kad tik visi galėtume pajusti šventės šurmulį, šventiškumą ir visas kitas malones, kurias ji teikia.

Šokių dienos koncertas vadinosi „Amžių tiltais“. „Tautosakoje tiltas suprantamas kaip visa apimanči, daugiaprasmė žemės ir dangaus, žmonių ir dievų pasaulių, būties ir nebūties, pradžios ir pabaigos, tikro ir menamo, jaunystės ir senatvės, savos ir kitos kultūros jungtis. <...> Svarbiausia Šokių dienos programos idėja – amžinas savųjų tiltų ieškojimas, vedantis į žmogaus, gamtos, tautos ir valstybės darną.“

Dainų šventė visiems Punsko šokėjams prasidėjo ekskursija po Lietuvos Respublikos Seimą, kur pakvietė LR Seimo narys Andrius Bagdonas, tiksliau – jo patarėja Reda Kneizevičienė (pasirodo, mūsų kraštiečių, kurios protėviai kilę iš Pristavonių kaimo Radzevičių namų). Buvome labai maloniai priimti, apvedžioti, informuoti apie Seimo pastatus, veiklą. Labai įdomiai ir nuoširdžiai mums apie visa tai papasakojo gerbiama Reda. Pasitiko ir pasveikino mus taip pat pats A. Bagdonas, atsakė į visus rūpimus klausimus ir įteikė grupei dovanų vėliavą su Vyčiu, o kiekvienam asmeniškai – po užrašų knygelę.

Liepos 2 ir 4 d. jau vyko intensyvios ir daug energijos pareikalavusios repeticijos, pasiruošimas dviem koncertams. Šokių repeticijos, norint išgauti šventės grožį ir baletmeisterių sumanytus brėžinius, prasidėdavo 8 arba 9 val. ryto ir trukdavo iki pusiaunakčių (arba šiek tiek trumpiau). Būdavo taip,

Martyno Pečiulio nuotr.

jog keldavomės 6.30 val., kad spėtume nuvažiuoti į stadionus – repeticijų vietą, kad nevēluotume ir gerbtume dalyvių ir choreografų darbą. O ir tai nutikdavo visai. Bet svarbiausia – visur mus lydėjo gera nuotaika, kareiviška drausmė ir dalyvių geranoriškumas. Kad ir kaip buvę sunku, kad ir kaip kojos atsisakinėjo dirbti (ypač jaunimo), nieks nepasiskundė, nieks nepriekaištavo, visi dirbome vienam tikslui – nutiesti tiltą nuo Punsko iki Lietuvos, kuriuo ateityje galėtų eiti naujos kartos. Nuoširdžiai ačiū tariau mano pagalbininkei Alicijai Krauzlytei – Suvalkų „Sūduvos“ šokių grupės vadovei, kuri Punsko šokėjams padėjo atsirasti stadiono žemėlapyje, nueiti į reikiamus kvadratus, organizavo pagalbą sunegalavusiems ar užkrėsdavo pavargusius šokėjėlius savo plačia šypsena. Labai ačiū Tau, Alyte!

Šokių dienos koncertą „Amžių tiltais“ sudarė prologas, keturios dalys ir finalas. Prologas buvo pavadintas „Jievaro tiltas“. Šventė prasidėjo lietaus lašiukų muzika, ekrane atsiradusio šaulio poza, kuriam paleidus strėlę nuaidėjo stilizuotas perkūno griausmas (pirotechninis šūvis) ir saulei šviečiant stadione šokėjai su-

bėgo į natūraliai danguje tokiu atveju pasirodančią vaivorykštę. Buvo iškilmingai įnešta Dainų šventės vėliava, paskui ją žygiavo buvusių ir dabartinės šventės kūrėjai, vyriausieji baletmeisteriai. Vakarinio koncerto metu visus dalyvius ir žiūrovus pasveikino Lietuvos Respublikos Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė. Ji įteikė „Aukso paukštę“ geriausia užsienio lietuvių kolektyvui ir vadovui. Šis apdovanojimas tokią iškilmingą akimirką buvo įteiktas Toronto lietuvių jaunimo ansamblui „Gintaras“ ir jo vadovui Romui Jonušoniui. Mes labai nuoširdžiai sveikinam vadovą ir jo visą kolektyvą gavus aukščiausią Lietuvos nacionalinio kultūros centro bei Užsienio reikalų ministerijos apdovanojimą, kurį gauna tik išrinktieji, tik patys geriausieji. O mums džiaugsmas dvigubas, nes „Aukso paukštė“ nuskriejo į punskiečio vadovo ir „Gintare“ šokančių punskiečių vaikų rankas, kaip antai Simo Remesat (Aldonos Venslauskaitės sūnaus) ar Martyno Vaičiulio (Anetos Vydraitės ir Romo Vaičiulio sūnaus).

Pirmoji dalis, pavadinta „Širdžių tiltas. Per upelį, per lieptelį“, prasidėjo į stadioną įbėgančia mergaičių ir jaunuolių minia – vinguriuojančiu,

srauniu upeliu. Jie ir žaidė, ir linksminosi formuodami įvairius raštus savo šokiais, vaizduodami upės tėkmę. Labai įspūdingai atrodė vaikų suręstas lieptas iš medinių lazdų. Jis įmantriai ir darniai judėjo, o ties juo susitiko jaunuolių pora, pradėdama jaunatvišką šėlionę.

Antroji dalis pavadinta „Kartų tiltas. Aukso tilteliu šeimynėlė suėjo“. Šioje dalyje karaliavo vaikučiai, merginos ir moterys bei senjorai. Širdis apsalė, kai visas stadionas pavirto dideliu koriu, ties kuriuo plūso darbščios biteles. Smagu buvo stebėti vaikų išdaigas, pramanus, kurie paprastai ir baigiasi senelių glėbyje. Mat senelių rankos pačios geriausios.

Todėl vaikai, pribėgę prie senelių, paėmė juos už rankų – taip įprasmindami kartų kaitą, ir visi krykštaudami išbėgo iš stadiono, užleisdami vietą kitiems šokėjams.

Trečioji dalis „Kultūrų tiltas. Rieda brikelė, dunda tiltelis“ prasidėjo kermošiaus džiaugsmiais. Daug žavesio įnešė trys kojūkininkai, atėję pabendrauti su žiūrovais, vaišindami juos kermošiaus gardėšiais. Šioje dalyje matėme tiek vyrų, tiek moterų šokius, tai, kas susiję su turgumi ir amatais. Čia ir susiformavo viena įstabiausių aikštės kompozicijų – aštuonių žiedlapių margaspalvės gėlės žiedas, tapęs kone šventės vizitine kortele. Ir šioje dalyje skirtas vaidmuo vaikams – jie šelmiškai žaidė, demonstruodami batų batus, įsigytus turguje.

Ketvirtoji – užsienio lietuvių dalis „Tiltas namo. Leiskit, parleiskit jievaro žmones“, kurios metu į stadioną suplaukė iš įvairių pasaulio šalių sugrįžę namo lietuviai. „Sidabro lakiūtės“ šokiu tarsi paukščiai suskridome gimtinėn, kiekvienas savo takeliu ir keliu, iš toliau ir iš arčiau, bet visi į tą pačią Motiną Tėvynę, kuri mus sukvietė, mūsų laukė, o mes esame labai laimingi, kad ją turime. Pašokę ir „Tanciūmi“ prisistatę žiūrovams,

iš kokių šalių esame suvažiavę, pasikvietėme Lietuvos jaunimą ir džiaugsmingai raginome eiti drauge „kupon“ (šokis „Kupon einam“), kartu pasilinksminti. Su Lietuvos jaunimu šokiu „Jievaro juosta“ pynėme raštų raštus, formavome ir eglutes, ir akutes, ir žaltelius, ir vėželius, ir roželes. Galiausiai pečius ir galvas surėmę atlikome „Laiminguo, laimintuo“, kur brėžėme laimės simbolius, Laimos šluoteles, o „Laimos ženklas simbolizuoja amžinybę, amžiną judėjimą, tėkmę, likimo būvimą“. Žiūrovams išpiešę įmantriausius juostų raštus, išmarginę stadioną margaspalviais rūbais, nuskaidrinę plačiai besišypsanciais veidais atėjo prie finalo „Amžių tiltais“. Tais tiltais į stadioną subėgo tik dalis šokėjų – visi pasaulio lietuviai, jaunimas, vyresnieji. Jie ir čia formavo lelijas, tiesė tiltus, kuriais ryškiai ir greitai žmonių pavidalu bėgo laikas. Ir galiausiai net ašara riedėjo, kai finalų finalui visi šokėjai, ką dar kojos nešė, subėgo į stadioną sušokti „Bitute pilkoji“. Visi tarsi vienas organizmas, vienas kolektyvas šokome tą šokių šokį, jausdami didžiulę palaimą ir pasididžiavimą, jog esame didvyrių tauta, kuri daina ir šokiu sugeba žemę sudrebinti, įsiskverbti į žmonių širdis ir jas prakalbinti.

Tie žiūrovai, kurių akys kartais nukrypdavo į stadiono gale įrengtą ekraną, turbūt pamatė, jog kai kurios melodijos buvo atliekamos gyvai: grojo muzikantai, dainavo vaikai ar solistai. Ekranas buvęs tarsi stadiono akis, kur buvo galima stebėti vaizdą iš paukščio skrydžio. O stebėti tikrai buvo ką, nes tokių nuostabių choreografinių brėžinių, tokios choreografų vaizduotės, atsispindėjusios tūkstančių šokėjų judesiuose, iš arti neįmanoma pamatyti. Būdami stadione pajutome ypatingą dvasinį artumą, emocijų įvairovę, o ekrane išvelgėme šimtmetį mininčios Lietuvos dainų šventės stebuklą.

Po vakarinio koncerto dar ilgai šėlome stadione, gaudėme ir kodavome atmintyje istorines šventės akimirkas, leidom savo širdims pasidžiaugti tvyrančia šventine nuotaika, vyresniesiems „Vyčiams“ prisiminti dalyvavimą buvusiose šventėse, jaunimui palyginti šių metų su vykusia prieš 6-erius metus, o licėjaus „Šalčios“ jaunimui pajusti jų širdžių plakimą, išgyventi visiškai naujas emocijas, patirti tą jausmą, kurio apsaakyti negali, nes nėra tokių žodžių – visa tai reikia išgyventi. Po pirmos repeticijų dienos jie buvo nežmoniškai pavargę ir nualinti, o po abiejų koncertų sakė esą pakylėti, pasikrovę energijos, nes

tai, ką išgyveno – atperka bet koki nuovargį, bet kokius sunkumus.

Atskiras renginys – Dainų šventės dalyvių eitynės iš Katedros aikštės į Vingio parką. Eitynių pradžioje buvo nešama valstybinė vėliava bei rikiavosi orkestras, paskui nešta Dainų šventės atributika: deglas, vėliava, juostos, ėjo šventės svečiai, kūrėjai, vyriausieji dirigentai, jungtinis Lietuvos vaikų choras, savanoriai, po jų Kaunas – pirmosios Dainų šventės miestas, toliau abėcėlės tvarka rikiavosi miestų ir rajonų delegacijos, užsienio lietuvių delegacijos ir galiausiai šeimnininkai – Vilnius – Lietuvos valstybės ir Dainų šventės sostinė. Mūsų vieta irgi buvo pažymėta. Prie 80-ojo numerio sustojo Punsko, Seinų ir Suvalkų kolektyvai. Pasirodo, kad Dainų šventėje iš Lenkijos dalyvavo 17 kolektyvų (11 iš Punsko: 6 LKN, 3 LLEKD kolektyvai ir 2 Kovo 11-osios licėjaus; 4 iš Seinų: 2 „Lietuvių namų“ ir 2 „Žiburio“ mokyklos; 2 Suvalkų „Sūduvos“ grupės) – iš viso apie 390 dalyvių. Tai didžiulis pasiekimas. Nuoširdžiai dėkoju visiems Punsko LKN kolektyvų vadovams: tai Jūsų ir Jūsų vadovaujamo kolektyvų dėka Punsko vardas įsirašė į jubiliejinės šventės istorijos puslapius. Ačiū Jums už nuoširdų ir atkaklų darbą, ačiū, kad pakylėjote ansamblių ir suteikėte galimybę jų širdims plakti vienu ritmu, patirti šurpuliukus, einančius per kūną, pajusti Dainų šventės galią ir tvarumą. Gaila tik, kad ne visi kolektyvai dalyvavo eitynėse, mūsų delegacija būtų buvusi žymiai didesnė. Išsirikiavo tik Punsko Kovo 11-osios licėjaus meno kolektyvai – „Pašešupiai“ ir „Šalčia“, Punsko LKN ansambliai: „Balsynėlis“, „Dzūkija“, Klojimo teatras ir „Vyčiai“, Seinų „Seina“ ir Suvalkų „Sūduvos“ atstovai. Šiose eitynėse reikėjo paruošti kiekvienai delegacijai kūrybines užduotis. „Kalbos vartuose“ mes visi

vieningai skandavome šūkį: „Mes Lenkijos lietuviai, bet ne išivija. Gyvenam savo žemėj, mus jungia Dzūkija!“, pro simbolinius „Šokio vartus“ šokių kolektyvai ėjo dzūkų folklorinio šokio „Polka biedna“ žingsniu, o pro „Dainos vartus“ žengėme dainuodami „Plauk sau, skaistus laiveli“. Nors eisena truko apie 60 min., nužygiavome apie 3,5 km, ji visai neatsibodo ir nenuvargino. Mat ištisai stovėjo gatvėse žmonės, sutikome daug pažįstamų, draugų, supratome, kad Lenkijos lietuvius jau dalis Lietuvos žino ir pažįsta, bet yra ir tokių, kurie vis dar vadina mus lenkais. Nepaisant to, žygiuoti buvo smagu, gera ir nenuobodu.

Šventė – jau istorija. Bet vis dar gyvename puikiais prisiminimais. Jie lydės mus tikriausiai dar ilgai. Dabar viską vertinant iš laiko perspektyvos – galva nesuima, kaip galima sutalinti beveik 37 tūkstančių žmonių minią, pasirūpinti maitinimu, nakvyne, repeticijų vietomis. Žemai galvas lenkiame ne tik prieš šventės organizatorius – Lietuvos nacionalinio kultūros centro visą komandą, bet ir kūrybines grupes, ypač Šokių

dienos kūrėjus, visus baletmeisterius. Jūsų dėka pajutome, ką reiškia būti lietuviu, Jūs suteikėte galimybę išgyventi gražiausias ir prasmingiausias mūsų gyvenimo akimirkas, didžiulius mūsų mažos tautos didžiuliais darbais ir pasiekimais.

Atskiri padėkos žodžiai visiems mano šokėjams – už repeticijas, nuoseklų darbą, atsidavimą, gerus norus ir meilę lietuviškam šokiui. Tvirtai tikiu, kad ateityje, kai jau mūsų nebeliks – bus kiti, lygiai užsidedę Punsco lietuviai, kuriems Dainų šventė bus varomoji jėga, dėl kurios verta dirbti, puoselėti savą kultūrą,

dėl kurios verta gyventi ir tiesti tiltus iš dabarties į ateitį, iš šeimos į tautą, iš Punsco į Lietuvą.

Ačiū ir fotografui Martynui Pečiuliui (buvusio choro „Dzūkija“ ir kapelos „Klumpė“ vadovo Vytauto Pečiulio sūnui), kuris „gaudydavo“ punskiečių veidus šventės metu ir stengdavosi įamžinti juos kokybiškuose kadruose.

Na, ir besąlygiškai ačiū Romui Jonušoniui. Nors jis dabar gyvena Kanadoje, niekuomet neužmiršta, kur jo šaknys. Visi pajutome, kad jo širdyje gimtasis kraštas užima ypatingą vietą. Ačiū, kad Romo dėka ir mums šventėje buvo jauku ir gera.

Kad galėjome dalyvauti tokia renginyje ir į jį nuvykti, labai dėkojame rėmėjams. Punsco lietuvių kultūros namų ansamblių kelionė į Dainų šventę kainavo per 23 tūkst. zlotų. Didelę dalį sumos skyrė Punsco savivaldybė, prisidėjo taip pat Lenkijos vidaus reikalų ir administracijos ministerija, remdama ansamblių veiklą, dalį skyrė ir LR konsulatas Seinuose. Todėl ačiū tariame ir jiems visiems, nes be finansinės pagalbos dalyvauti tokia renginyje nebūtų buvę įmanoma.

Iš LR Seimo archyvo

Iš Punsco LKN archyvo

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Lietuvos dainų šventėje „Kad giria žaliuotų“

MRF MEDIJŲ
RĖMIMO
FONDAS

„DZŪKIJOS“ CHORO DALYVĖ BOŽENA BOBINIENĖ

Šimtmečio Lietuvos dainų šventėje „Kad giria žaliuotų“ Vilniuje, finalinėje Dainų dienoje, beveik dvylikos tūkstančių dainininkų jungtiniame chore dalyvavo ir Punsko LKN mišrus choras „Dzūkija“ (vadovas Vidas Simanauskas).

„Dzūkija“ Dainų šventėje dalyvauja nuo 1994 metų, taigi Punsko dainininkai į Vingio parko sceną šiemet žengė jau aštuntą kartą. Apie išpūdžius, išgyvenimus ir emocijas kiekvienas choro dalyvis gali papasakoti savaip: tarp mūsų yra tokių, kurie dainavo kiekvienoje Dainų šventėje, yra ir debiutavusiųjų – kuriems tokio masto renginys buvo naujovė. Tačiau, be abejo, galimybė būti toje vietoje ir tokiu laiku yra įsimintinas ir savitas išgyvenimas.

Kaip visi kiti kolektyvai (folkloro, teatro, šokių, muzikos) – ir choris-tai privalėjo keletą dienų dalyvauti

Iš Boženos Bobinienės asmeninio albumo

repeticijose. Ne tik derino balsus, tobulino išmoktą repertuarą, apsirpato su dirigentais, bet ir sužinojo, kaip sklandžiai persiformuoti scenoje,

pakeisti savo vietą tam tikrų koncerto dalių eigoje. Beje, nuo pat pradžių buvo aišku, kad mūsų choras nuolat scenoje nestovės. Garbę stovėti pakylėje turėjome tik per pirmąją dalį – sugiedojome čia „Tautišką giesmę“, dainavome kitas dainas („Lietuviais esame mes gimę“, „Jaunimo giesmė“, „Augo bernelis“, „Gimtinės beržai“, „Užaugo liepa“...). Iš tiesų tą akimirką jautėme, kad kartu kuriame šią šventę. Po to gan ilgam teko sceną palikti, o prie visų geriausių Lietuvos chorų galėjome sugrįžti tik per finalą. Tiesa, šiek tiek apmaudu, kad negalėjome aktyviai dalyvauti visame Dainų šventės koncerte, nes per beveik dvejus metus besiruošdami šiam renginiui buvome išmoke, galima sakyti, visą šventės repertuarą. Tačiau ne tik mūsų choras šios galimybės neturėjo. Tą patį patyrė visi išeivijos kolektyvai bei dalis Lietuvos chorų,

Iš Boženos Bobinienės asmeninio albumo

kuriems nebuvo pripažinta tam tikra kategorija. Tokią situaciją bandome aiškinti sau tuo, jog tiesiog Vingio parko scena yra per maža, kad galėtų sutalpinti tokią minią atlikėjų, ir kad dainų skambesys nebūtų toks kokybiškas, jeigu joje nuolat būtų dar papildomas tūkstantis dainininkų. Belieka džiaugtis, jog išvis buvome pakviesti ir turėjome galimybę dalyvauti viename svarbiausių Lietuvos ir pasaulio lietuvių renginių.

Noriu tik dar vieną dalyką akcentuoti – beje, tai mes, visi Punsko, Seinų ir Suvalkų krašto saviveiklininkai, dalyvaudami eitynėse iš Katedros aikštės į Vingio parką, garsiai skandavome: „Mes Lenkijos lietuviai, bet ne išėivija. Gyvenam savo žemėj, mus jungia Dzūkija!“ Mūsų kraštas mažytis, mūsų pačių, lyginant su visa lietuvių diaspora pasaulyje – labai mažai, bet kolektyvų bei dalyvių skaičius išpūdingas. Visuose Dainų šventės renginiuose dalyvavo apie 400 šokėjų, dainininkų, muzikantų, teatralų, folkloro atlikėjų (kai iš visų JAV atvyko apie 700 dalyvių). Buvome matomi ir girdimi, galbūt ne visose šventės scenose užtektinai, tačiau pagal mūsų išgales – savo užduotis įvykdėme puikiai. Ir čia turiu omeny ne tik pačius kolektyvus, ansambličius, bet ir visus vadovus, ištisią savaitę reikalingo transporto organizatorius, asmenis, atsakingus už logistiką, kolektyvų vežiojimą iš Punsko į Vilnių (ir atgal) bei pačiame Vilniuje – visų pirma Punsko valsčiaus įstaigos vadovybę ir darbuotojus. Visi galime didžiuotis tuo, kad sukaupe visą savo jėgą, gebėjimus, talentus, įdėję darbo ir susitelkę, garbingai atstovavome savo kraštui jubiliejinėje Lietuvos dainų šventėje.

Šimtmečio Lietuvos dainų šventė „Kad giria žaliuotų“ jau tapo istorija, įamžinta tūkstančiuose fotografijų bei filmuotoje medžiagoje. Ji liks gyva žmonių prisiminimuose. O viso to mažytė dalis buvo ir Punsko LKN choras „Dzūkija“.

SAVO IŠPŪDŽIAIS DALIJASI „DZŪKIJOS“ CHORO DALYVĖ ONUTĖ KLIUČINSKIENĖ:

Lietuvos dainų šventėje dalyvavau pirmą kartą, bet tikiu – ne paskutinį. Esu kilusi iš mišrios šeimos (mama buvo lenkė). Nuo pat gimimo gyvenau Punske, turėjau nuostabią močiutę, kuri mane ir brolių išmokė lietuvių kalbos. Užaugusi supratau, kad esant dviejų tautų žmogumi lietuvių bendruomenėje, kuri Lenkijoje yra mažuma, nepaprastai svarbu palaikyti būtent lietuvių ir perduoti ją kitoms kartoms. Ypač tai pajutau dabar, kai būdama „Dzūkijos“ choro narė, turėjau galimybę dalyvauti Lietuvos dainų šventėje. Tai suteikė man be galo didelį džiaugsmą ir laimę.

Norėjau šiame renginyje dalyvauti. Tai buvo pirmoji mano, kaip dalyvės, Dainų šventė. Maža to – jubiliejinė, 100-mečio! Tarp 12 tūkstančių nuostabių balsų iš Lietuvos ir užsienio skambėjo ir mano, „pusiau“ lietuvių iš Lenkijos, negarsus ir švelnus balsas. Esu dėkinga, kad galėjau išgyventi tokį nepakartojamą įvykį! Išpūdžiai tikrai nemaži, geros emocijos, vienybės ir tapatybės suvokimo jausmas – neįkainojamas! Tikriausiai tie, kurie anksčiau yra dalyvavę Dainų šventėje, žino, apie ką kalbu.

Man tai buvo išgyvenimas, kurio neužmiršiu dar ilgai. Nepaisant nuovargio dėl ilgų repeticijų, karščių ar lietaus (užklupusio Vilniuje pirmą dieną) bei ilgos, iki ryto užtrukusios kelionės namo jau po finalo – vis kartoju: buvo verta! Ir, be abejo, važiuočiau dar kartą.

Visas mūsų kolektyvas nakvynę turėjo užtikrintą bendrabutyje, kuriame galbūt sąlygos ir buvo prastokos, bet tai visiškai mums netrukdė, nes geroje kompanijoje su teigiamu požiūriu bet kokius nepatogumus užmirštama ir viskas tampa gera bei linksma.

Didelį išpūdį paliko man taip pat eitynės iš Katedros aikštės į Vingio parką. Beveik 4 km eiti saulei kaitinant su tautiniais drabužiais nebuvo lengva, bet jėgų ir lengvumo suteikdavo gatvėse pasitinkantys žmonės, kurie skandavo: „Punskas! Punskas!“ O mes, punskiečiai, seiniškiai ir suvalkiečiai, eidami kartu, manau, jautėme tą patį – kad Lietuva mus mato, gerbia, apie mus tiesiog žino. Mes, iš tokio mažyčio Punsko, žygiavome Vilniaus senamiesčiu kartu su kitais šventės dalyviais ir buvome tiesiog istorijos liudininkai – štai minėjome Dainų šventės 100-metį pačioje Lietuvos širdyje. Dalyvaudama eitynėse, jutau pasididžiavimą bei laimę dėl to, kad čia esu, ir dėl to, kas aš esu...

Suvalkų „Sūduva“ jubiliejinėje Dainų šventėje

MRF MEDIJŲ
RĖMIMO
FONDAS

BIRUTĖ BURDINAITĖ-OLÓW

Dainų šventė, kuri šiemet minėjo šimtmetį, jungia ne tik meno mėgėjus ir profesionalus iš Lietuvos, bet ir visą išėiviją bei mus, etninių žemių lietuvius. Ją visuomet lydi bendrystės, vienybės jausmas. Šiais metais renginys taip pat subūrė dešimtis tūkstančių dalyvių iš visos Lietuvos ir pasaulio lietuvių bendruomenių.

Birželio 30 dieną Vilniuje, Rotušės aikštėje, surengta Pasaulio lietuvių ir Lietuvos tautinių bendrijų diena „Aš esu Lietuva. Sujunkime Lietuvą“. Čia buvo galima lankyti paviljonų miestelį, kur prisistatė net 29 pasaulio šalių lietuvių bendruomenės (nuo gretimų Latvijos, Ukrainos iki tolimų Australijos, JAV, Argentinos), o Tautinių mažumų departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės paviljone – aštuonios šalies tautinės bendrijos (latviai, totoriai, ukrainiečiai, baltarusiai, lenkai, moldavai, kirgizai, rumunai). Didžiojoje aikštės scenoje koncertavo pasaulio lietuvių bendruomenių ir Lietuvos tautinių bendrijų meno kolektyvai, muzikinį sveikinimą žiūrovams padovanojo 2021 m. Eurovizijoje Lietuvai atstovavusi grupė „The Roop“. Tą pačią dieną 21 val. Katedros aikštėje vyko Šimtmečio vakaras, kuriame tarp kitų pasirodė „Vilniaus“, „Ažuoliuko“ ir „Liepaičių“ chorai, grupė „Baltos varnos“ ir Aistė Smilgevičiūtė.

Pasaulio lietuvių ir Lietuvos tautinių bendrijų dienoje dalyvavo ir mūsų krašto kolektyvai: Suvalkų

Lenkijos lietuvių bendruomenės paviljone apsilankė Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda su žmona Diana

lietuvių ansamblio „Sūduva“ dainininkai (vad. Arnoldas Vaznelis) ir šokėjos (vad. Alicija Kraužlytė), Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos šokių kolektyvas „Žiburiukai“ (vad. Inga Makūnaitė) bei šios mokyklos mokinių ir mokytojų tautinių instrumentų ansamblis (vad. Arnoldas Aristidas Beinaris), Punsko lietuvių kultūros namų choreografinis sambūris „Jotva“ (vadovė Kornelija Mauliūtė).

Mūsų kraštiečiai laukė lankytojų Lenkijos lietuvių bendruomenės paviljone. Pagrindinė jo koordinatore buvo LLB valdybos narė Rita Vainaitė, jai aktyviai talkino Alicija Kraužlytė, prisijungė LLJS atstovai

Irena Kowalewska, Raimundas Makauskas. Čia eksponuota tautodailė, leidiniai, ekrane buvo rodoma Punsko, Seinų ir Suvalkų krašto meno ansamblių veikla, sukurtų filmų ištraukos ir kt. Užsukusieji į paviljoną galėjo paragauti Reginos Pykienės ir Aldonos Šupšinskienės padovanotų skanėstų.

Patys garbingiausi svečiai buvo Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda su žmona Diana. Juos pasitiktą daina ir įteikta dovanų mūsų krašto saldų kepinį. Prezidentas pasidomėjęs Suvalkų mokyklos reikalais, pažadėjęs atvykti. Į paviljoną buvo užsukę taip pat Lietuvos Respublikos kultūros

ministras Simonas Kairys, Lietuvos nacionalinio kultūros centro direktorius Saulius Liausa, Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkė Dalia Henke.

Iškilmingame šventės atidaryme dalyvavo LR Prezidentas Gitanas Nausėda ir pirmoji ponija Diana bei buvęs LR Prezidentas Valdas Adamkus. Kaip sakė PLB pirmininkė Dalia Henke, dviejų prezidentų buvimas byloja apie pasaulio lietuvių įvertinimą – jie tą dieną buvo su visa Lietuva plačiaja prasme. PLB pirmininkė atidaryme kalbėjo: „Aš, tu, mes visi esame viena Lietuva. Mus jungia lietuvių kalba, mūsų tradicijos. Mus vienija Lietuva. <...> Jau antrą kartą renkamės į tokį pasaulio lietuvių sambūrį kartu su tautinėmis bendrijomis dalintis bendryste ir švęsti Lietuvą kartu. Suskridome kaip paukščiai į savo gimtą kraštą iš viso pasaulio <...> šokti, dainuoti, susipažinti ir susidraugauti, pamatyti ir parodyti vienas kitam ir Lietuvai, kad mūsų tradicijos yra gyvos, net jeigu gyvename skirtinguose kontinentuose.“ Ji pakvietė į Pasaulio lietuvių forumą „Kuo galiu būti naudingas Lietuvai, nors negyvenu joje?“ liepos 1-ąją Vilniaus rotušėje.

„Sūduva“ Lenkijos lietuvių bendruomenės paviljone

Po šventės atidarymo aikštės scenoje koncertavo 33 kolektyvai iš beveik 30 šalių (iš viso 650 atlikėjų), tarp jų ir anksčiau minėti mūsų krašto ansambliai.

Suvalkų lietuvių ansamblis „Sūduva“ Dainų šventėje dalyvavo pirmą kartą. Jam tai buvo didžiulis įvykis, suteikęs jaudulio, džiaugsmo, laimės. „Sūduvos“ dainininkai ir šokėjos pasirodė Pasaulio lietuvių ir Lietuvos tautinių bendrijų dieną,

galima sakyti, pačioje Vilniaus širdyje. Teatralai dalyvavo Teatro dieną vainikavusiame jungtiniame teatrų pasirodyme „Esaties lieptais“ Valdo rūmų Didžiajame kieme. Kiečio scenoje susibūrė 1200 dalyvių, parodytos reikšmingiausios Lietuvos dramaturgų kūrybos ištraukos. Suvalkų „Sūduva“ ir Punsko lietuvių kultūros namų klojimo teatras buvo vieninteliai užsienio lietuvių teatrai, dalyvaujantys šiame renginyje. Suvalkiečiai ir punskiečiai kartu su Jono Buziliausko vadovaujama Skapiškio, Ukmergės teatrais suvaidino V. Mykoliaičio-Putinno istorinės dramos „Valdovas“ ištrauką. Liepos 6-ąją Suvalkų „Sūduva“ kartu su kitais šventės atlikėjais ir jos kūrėjais žygiaavo eitynėse iš Katedros aikštės į Vingio parką.

Tokie renginiai kaip Dainų šventė jungia, stiprina, kelia pasididžiavimo jausmą. Juolab džiugu, kad ir Suvalkų „Sūduva“ galėjo būti šio nepaprasto renginio dalelė. Iki susitikimo kitoje Dainų šventėje!

Suvalkų „Sūduvos“ šokėjos ir dainininkai Rotušės aikštės scenoje

Stepono Dariaus ir Stasio Girėno 91-ųjų žūties metinių minėjimas

MRF MEDIJŲ
RĖMIMO
FONDAS

VIDA UZDILIENĖ

Stepono Dariaus ir Stasio Girėno „Lituanicos“ skrydis išgarsino Lietuvos vardą visame pasaulyje. Šių metų liepos 14 dieną vyko narsių lakūnų 91-ųjų žūties metinių minėjimas. Iškilmingame renginyje dalyvavo Lenkijos Respublikos Seimo delegacija, Mislibužo, Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinių mokyklų mokiniai, vietos valdžios bei Ščecino lietuvių bendruomenės atstovai.

Žūties vietoje aukotos šv. Mišios, kurių metu mūsų mokyklos moksleiviai skaitė skaitinius, garbingai stovėjo prie mokyklos vėliavos, po Žodžio liturgijos sugiedoti Lietuvos ir Lenkijos himnai, minute tylos pagerbtas žuvusiųjų atminimas bei padėtos gėlės. Vėliau vyko vaisės.

Čia reikėtų pridurti, kad šio krašto žmonės visada labai šiltai priima

Punsko mokyklos delegaciją, visuo-
met mumis rūpinasi ir stengiasi, kad
viešnagės metu Mislibuže jaustu-
mės kaip savo namuose. Mes jiems
nuvežėme mūsų krašto saldumyną
– skruzdėlyną. Bendraudami su mu-
mis jie pabrėžia, kad čia, kur stovi
Dariaus ir Girėno paminklas, yra
Lietuvos žemės lopinėlis. Mislibu-
žo miesto meras Piotras Sobolevskis
(Piotr Sobolewski) įteikė kiekvie-
nam moksleiviui po gertuvę.

Dėkojame visiems, kas prisidė-
jo prie išvykos organizavimo, ypač
Lenkijos lietuvių draugijai. Ir vėl iš
Pščelniko parsivežėme daug išpū-
džių, kurie pasiliks mūsų širdyse.

Kelionė į Dariaus ir Girėno žū-
ties vietą užtrunka labai ilgai, tad

nusprendėme moksleiviams ją (jau
savo lėšomis) pajavairinti. Į Ščeciną
išvykome ketvirtadienio vakarą. Va-
žiuojame apie dvylika valandų. Apsi-
stojome jaunimo nakvynės namuose
„Cuma“. Ščecine mus pasitiko gidė
Mirosława Pajewska-Patina (Mi-
rosława Pajewska-Patyna). Jos mama
lietuvė, kilusi iš Žemaitijos, seneliai
slapstė žydus. Papasakojo daug įdo-
mybių apie šį miestą, jo istoriją bei
pačios lietuviškas šaknis. Pasirodo,
kad jos motina puikiai pažinojo ra-
šytoją Šatrijos Raganą.

Šeštadienį traukiniu nuvažiuojame
į Berlyną. Kartu su mumis keliavo
ir mano pažįstamas Marekas su šei-
ma, kurie gyvena Ščecine. Lankėme
ne tik Parlamentą. Matėme Branden-
burgo vartus, Tiergarteno parką,
Pergalės statulą (Siegessäule), Ho-
lokausto aukoms skirtą paminklą,
Pergamono muziejų bei daugelį kitų
žymių vietų.

*Projektą „Dariaus ir Girėno transatlan-
tinio skrydžio 91-ųjų metinių minėjimas“
rėmė Lenkijos Respublikos vidaus reikalų
ir administracijos ministerija.*

**Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji**

*Projektą „Dariaus ir Girėno paminklo
ir muziejaus jų žūties vietoje Pščelnyke
(Lenkija) priežiūra“ remia Lietuvos
Respublikos užsienio reikalų ministerija.*

GLOBALI LIETUVA

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽSIENIO REIKALŲ
MINISTERIJA**

Viduos Uzdliienės nuotr.

Pažintis su Šiaurės Lietuva – mokinių kelionė į Biržus ir Rokiškį

SEINŲ LIETUVIŲ „ŽIBURIO“ INF.

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykla kiekvienais metais organizuoja pažintines ekskursijas į Lietuvą. Šiais metais nuspręsta vykti į Šiaurės Lietuvą, t. y. Biržus ir Rokiškį, kur mažai kas iš mūsų krašto nuvyksta privačiai. Tai beveik labiausiai nuo mūsų nutolusios vietos, o pamatyti ten tikrai yra ką.

Birželio 6 dieną 44 mokiniai su mokytojais išvykome ankštą rytą, kad spėtume viską aplankyti. Pirmiausiai patekome į Biržų pilį, kur buvo užsakytos dvi edukacijos. Jaunesnieji mokėsi slaptoje caro laikų mokykloje. Čia jie slėpėsi nuo žandarų ir žąsies plunksna bandė rašyti raides. Vyresnieji per edukaciją „Valstybės kūrimas. Kalba ir laisvė“ susipažino su knygnešių veikla, sužinojo, kad knygnešių karaliumi vadinamas Jurgis Bielinis yra kilęs iš Biržų krašto. Po edukacijos jie turėjo galimybę aplankyti Biržų pilies ekspoziciją.

Iš pilies išvykome į Biržų rajoną apžiūrėti smegduobių. Geologinio reiškimo, kuriuo garsėja šis kraštas. Sakoma, jog čia yra normalu, kad

atsikėlęs iš ryto vietoj žemės gali pamatyti atsivėrusią ertmę ar šalia namo ežerą. Tokių įgriuvų Biržų rajone tūkstančiai. Pati žinomiausia Lietuvoje yra Karvės ola. Speleologai mano, kad jai apie 200 metų. Jos skersmuo 10–12 m, gylis – apie 12,6 m. Duobės dugne esanti atvira kiaurymė. 9 m gylio karstinės įgriuvos dugne yra atšakos Šlapioji ola, Siauroji landa, Šikšnosparnių landa, Rupūžės ola ir 1,5 m gylio požeminis ežeriukas.

Nuvykę į avių ūkį turėjome galimybę sužinoti, kaip seniau buvo ir dabar yra kerpamos avys, kaip apdirbama vilna, kad ji būtų paruošta verpimui ar vėlimui. Iš klausę šeiminkų pasakojimo, turėjome progą patys nusivelti sau suvenyrą iš vilnos.

Dieną baigėme Kirkilų pramogų parke. Apsistojome gražioje, gamtos supamoje Bartuškevičių sodyboje. Tiek nakvynės sąlygos, tiek maitinimas buvo puikūs.

Birželio 7-osios rytą išvykome į Rokiškį. Čia pagrindinėje miesto aikštėje pasitiko mus dvi gidės ir pasidalinę į dvi grupes atsidadėme jų

valiai. Reikia pripažinti, kad edukaciniai žaidimai, skirti pažinti miestą, įtraukė mokinius ir sudomino. Rokiškyje vienas įdomiausių lankytinų objektų yra unikalaus grožio bažnyčia. Neogotikinė, mūrinė, stačiakampio plano, halinė, su pristatytu 56,5 m aukščio kvadratinio varpinės bokštu. Vidus trijų navų. Jas dengia kristoliniai skliautai. Šventoriaus tvora akmenų mūro, viršuje – azūrinės raudonų plytų grotos. Šventoriuje stovi Šv. Juozapo koplyčia. Po presbiterija įrengta fundatorių kriptą, kurioje ilsisi kunigaikščiai Krošinskiai, grafai Tyzenhauzai ir Pšezdeckiai. Pasiskirstę į grupes, lankėme miestą. Sužinojome, kad į dvarą patekti negalime, nes tą dieną buvo filmuojamas serialas „Sisi“. Tačiau mūsų, vyresniųjų, gidė, sužinojusi, kad filmavimas perkeltas vėlesnei valandai, mus į dvarą nusivedė ir parodė žinomo tautodailininko Liongino Šepkos darbų ekspoziciją bei papasakojo jo gyvenimo istoriją.

Aplankę miestą turėjome galimybę paskanauti Rokiškio sūrio. Paskui nuvykome į Salas. Čia mokiniams ypač patiko molio edukacija. Kiekvienas iš baltojo molio nusilpė indą. Papietavę ir aplankę Salų dvarą, laimingai grįžome namo.

Už ekskursiją esame dėkingi Lietuvos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, kuri parėmė mūsų paruoštą projektą „Pažintis su Šiaurės Lietuva – mokinių kelionė į Biržus ir Rokiškį“.

Irenos Gaspaviciūtės nuotr.

Ne viskas gyvenime sukasi tik apie ūkį

JURGITA STANKAUSKAITĖ

Šiuo metu už lango pirtis, tiesiogine to žodžio prasme. Ačiū Dievui, kad palijo, – pasakytų kiekvienas ūkininkas. Pavasaris nellepino, trūko lietaus, žemė išsausėjo, dirva kieta kaip plienas, jau dabar pranašaujama, kad šiųmetis derlius nelabai džiugins. Žolė išdžiūvus, kukurūzai žemi. Ūkininkams teks galvas sukti, kaip žiemą gyvulius iššerti. Pašarus pirkti brangu arba jų visai nebus galimybės įsigyti. Ir kaip čia galą su galu sudurti? Sunku, bet ne pirmus metus žemės ūkį užklumpa tiek rūpesčių. Rodos, kad ūkininkai tik dejuoja, bet, kaip patys sako, vis tiek po patirtų sunkumų ateina aušra. Ieškoma būdų visa tai užmiršti, bent valandą negalvoti apie ūkininkavimo iššūkius.

Kartais sunku suvokti, kaip šio krašto ūkininkai ir jų vaikai sugeba suderinti ūkininkavimą ir kultūrinį gyvenimą, nepasiduodant kasdieniams rūpesčiams. Ar jie turi kokių antgamtinių galių, geria stebuklingo šulinio vandenį? O gal lyg papuasai valgo konservuotus špinatus, kad šitiek jėgų turi? Juokauti galima, nes šiems gero humoro jausmo Dievulis nepagailėjo. Verta atsigręžti į savo tėvus ir senelius, perversti jų senus nuotraukų albumus, kad įsitikintume, jog nei ūkis, nei darbai, nei vaikai, nei nuotolis netrukde prisijungti prie šokių ansamblio, choro ar klijimo vaidintojų būrio. Juk ne vien darbu žmogus gyvena.

Prieš mus labiausiai laukiama metų šventė – Žolinės (tegul bus, kad žodynuose teikiama vienaskaitos forma – „Žolinė“, bet mūsų šnektoje taip jau jaugusi daugiskaitinė forma, kad jos su kūju neišmuši). Jai ruošiasi visi – miestiečiai ir kaimiečiai.

Tačiau šiuo metu žemės ūkis nemiega – pats darbymetis, o meno kūrėjai ir jų ansambliai verda pasiruošimų virtinėje. Kaip suspėti, kai, be šienapjūtės, javapjūtės, reikia dar gyvulius prižiūrėti ir žemės ūkio mašinas susitaisyti? Pas mus sakoma, kad nieko naujo, kai per didžiausią darbų karštinę sugenda viena ar kita mašina. Ūkininkas lyg ir yra prie to pripratus, bet kiekvieną kartą sočiai nusikeikęs galvą kepure pasikaso – kaip suspėti viską padaryti, kai para turi tik 24 valandas? Patys save ramindami, paplekšnoja per petį: „Tį kap bus. Darbas ne zuikis – nepabėgs. Kap ne šandė, tai rytoj.“ Ir meta viską, sėda į automobilį ir dumia į repeticiją.

„Bet mūsiškiai lietuviai artojųliai turi vieną skirtingą gyvenimiškos kasdienybės puslapį. Ypač jaunieji. Įsivaizduokime tokio Jono ar Juozo dieną: keliasi kokią 5.00, namų ruošą, gyvuliai, paskui, priklausomai nuo metų laiko, atitinkami darbai iki pat tamsos, vėl ruošą. Grįžta vėlai naktį mažiau ar daugiau nuvargę į gryčią ir kas toliau? Suvalgyt vakarienę? Įsijungt televizorių, pažiūrėti filmą? Gal radijo paklaudyti? O gal knygą paskaityti, jeigu nuovargis akių nesumerks? Visa tai kad ir kaip nuvargusiam jaunam žmogui ilgainiui įgrysta. Kiek galima viską imti lyg nuo padavėjo lėkštutės – galutinai ir ta patogi konsumpcija nusibosta. Kur dėt jaunatvišką energiją? Kur išsidainuot, išsišokt, išsilakstyt?“ – rašė Birutė Jonuškaitė 1984 metų „Aušroje“. Šiandien ūkininkai jau ne artojųliai, o tikri verslininkai, ir po darbų neina į gryčią, o į didelius namus, atsigula patogumuose, dažniau

renkasi internetą, o ne televizorių. Tiesa, kad ilgainiui televizorius įgrysta, todėl ir ieškoma kitokių pramogų šaltinių. Mūsų krašte gyvena nemažai didelių ūkininkų, kurių vaikai daug laiko skiria ūkio darbams, bet noriai dalyvauja kultūriniame gyvenime. O kur jie išlies visą savo jaunatvišką energiją? O kur sveikai pasilinksmins vyresnieji, kuriems norisi prisiminti jaunas dienas, kojas pamankštinti polkos ritmu, skambią dainą užtraukti, pasimaivyti klijimo scenoje? Gal pastarojoje meno srityje nelabai surasime ūkininkų, nes išnyko kaimo vaidinimų tradicija. Tačiau galima būtų prisiminti jos praeitį, pritraukusią gausius ūkininkų būrius. Oi, kiek žmonių pasakojo, kaip seniau ruošdavosi vaidinimams: ieškodavo medžiagų rūbams pasisiūti, išeidavo visai dienai žemės dirbti su gauto vaidmens tekstu užantyje. Anksčiau vaidinimas trukdavo geras tris valandas, nes rinktasi didelės apimties dramas, o po jų dar šokiai vykdavo, choristų pasirodymai, su neštinės vaisės. Tai buvo vienintelis pasibuvimas, pasilinksminimas, savo lietuviškos dvasios pasotinimas. Anot B. Jonuškaitės, „mūsų tėvai ir seneliai mokėjo kažkaip praleisti vakarus – ar prie bendrų darbų išsiasausdavo, ar susiję įvairiausių žaidimus, šposus išgalvodavo, ar ištisas naktis pradainuodavo. Dabar kaimas sumodernėjo, nemadingi tokie suėjimai. Pagaliau ir to jaunimo – ant pirštų suskaičiuotum tokius Jonus ir Juozus, kurie ūkininkaut pasiliko. Tai kurgi tada jiems dingti? Yra kur. Ogi nemažas tradicijas turinti saviveikla dar šiaip taip gyvuoja ir šiandien“. Šiems prieš 40 metų užrašytiems žodžiams norisi paprieštarauti, nes

Iš Jurgitos Stankauskaitės asmeninio albumo

„Jotvos“ šokėjai

apčiuopiami mano tėvų mergavimo ir bernavimo laikai, kurie jų atmintyje pasidabinę būtent įvairiausiaisiais jaunimo suėjimais, šokiais iki paryčių, vakaronėmis prie laužų ir pan. Žinoma, jeigu lygintume jų suėjimus su senelių laisvalaikio leidimo būdais, tada skirtumas išskyla pirmiausia žmonių užimtumo lygyje, šeimos narių sumažėjusiame skaičiuje, pasibuvimų rūšyje. Tačiau tėvų jaunystė sukosi neskaitmeniniais laikais, tad reikėjo gyvo bendravimo.

Anuomet padainuoti arba pašokti vakarėlyje buvo normalu, o dabar tai daugiau saviveiklos bruožas, veiklos lietuviybei išlaikyti, prie kurios jungiasi energingiausi krašto ir kultūros

mylėtojai. Čia galima pritempti B. Jonuškaitės teksto ištrauką, kur rašoma: „Tiek Juozas, tiek Jonas tvirtina, kad jie vien ūkininkauti negalėtų. Kad turi turėti dar kokį kitą gyvenimą šalia. Abu LVKD nariai. [...] jau gali pagrįstai tvirtinti, kad šiandiniame kaime paruošti kokį nors vaidinimą, poezijos vakarą ar kokią programą – neišpasakytai sunku. Kodėl? Daug priežasčių. Visų pirma – žmonių trūkumas. [...] Bet prileiskim, kad žmonės susirinko. Yra dar mūsų ir aktyvistų. Dabar nauja problema – reikia vadovo. Reikia žmogaus, kuris nepalūžtų iki galo. [...] Vadovauti visur nelengva. Tai turėtų suprasti mūsų visuomenė.

[...] Ruošia, tegul ruošia – ateisim, pažiūrėsime arba kieme pastovėsime, pakomentuosime... Vėl tik konsumentai.“ Geras vadovas pritrauks saviveiklininkus. Ir nesvarbu, kokio jis amžiaus. Ar mes dar neužaugom, kad vis dar iš šono apkalbinėjame ne tik penkiasdešimtmečius, bet ir vyresnius aktyvistus, kurie visą gyvenimą sunkiai dirbę nori kiek aktyviau, smagiai, linksmiau leisti laiką? Jau ne tie laikai, kur bobutės su diežais ramstė palanges ir prie pečiaus šildėsi. Skepetos ir klumpės seniai nemandingos, nežada grįžti į madą. Jaunimas, matydamas judrius tėvus ir senelius, pats veržiasi prie veiklos. Kaip cituota aukščiau, anuomet irgi tarp žmonių labiau mėgta pakomentuoti, pastovėti renginio metu, apžiūrėti kiekvieną ir apkalbėti, nei patiems imtis sunkaus organizacinio darbo. Džiugu, kai yra kraštiečių, palaikančių bendruomenės meno ansamblių darbą ne vien žodžiais, bet ir darbais.

Kaimo bendruomenės saviveiklininkų vadovai kasmet susiduria su ta pačia ir nesikeičiančia problema: „[...] visi gerai žinom, kaip tai yra kaime: vienas atėjo, kitas ne, nes anam karvė susirgo, šis į turgų išvažiavo ir dar negrįžęs, o trečias dar aria. Žmonės sąlygoja darbai ir negalim jų už tai teisti.“ Ūkininkai yra pasakoję, kad kartais vadovai prie jų derindavosi, kitą kartą ne, ir „nors tu persiplėšk“. Tad kantriau išliko, o kiti taip ir pasitraukė iš saviveiklos. Ne prie visų galima prisiderinti, todėl reikia mokėti ieškoti tarpusavio kompromisų, o jeigu nesinori sukti galvos, tai ir metama papildoma veikla. Juk taip paprasčiau. O paprasčiau ne visada maloniau širdžiai. Tai ir ieškoma savo vietos bendruomenėje, kur būtų galima bent tą vieną valandą per savaitę negalvoti apie tvartus, gyvulius, laukus... tą reiklų, bet be galo mylimą kaimą – neišsemmiamų darbų šulinį.

Lietuvos žiniasklaida

MRF
MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

2024 07 11–23

Prezidentūroje liepos 16 d. įvyko Lietuvos olimpiečių palydos į Paryžiaus olimpinės žaidynes. Iškilmingame renginyje sportininkus į Olimpiadą palydėjo Prezidentas Gitanas Nausėda, pirmoji ponija Diana Nausėdienė ir LTOK vadovė Daina Gudžinevičiūtė. Po sveikinimo kalbos G. Nausėda tradiciškai rinkinei įteikė Trispalvę. Kreipdamasis į sportininkus, šalies vadovas akcentavo, jog kiekvienas jų nukeliavo nepaprastai toli, įrodė sau ir kitiems, kad kasdienis darbas ne tik atsiperka, bet ir apdovanoja. Prezidento teigimu, praėjus lygiai 100 metų nuo pirmųjų nepriklausomos Lietuvos sportininkų olimpinio starto (Paryžiuje 1924 m.), šiandienos rinktinės pasiekimai liudija turtingas mūsų šalies sporto tradicijas ir įrodo Lietuvos atletų gebėjimą drąsiai žengti pirmyn ir skinti pergales naujose sporto šakose. „Jūsų pavyzdžiu ateityje seks daugelis sportininkų kartų“, – sakė šalies vadovas.

Šiomet Olimpiadoje Paryžiuje (krepšininkams į ją nepatekus) Lietuvai atstovaus 50 sportininkų. Juos lydės 49 treneriai ir aptarnaujančio personalo nariai. Daugiausia lietuvių sportininkų varžysis lengvosios atletikos, plaukimo ir irklavimo rungtyse. Net 31 atletui tai bus olimpinis debiutas.

Liepos 17 d. buvusi socialinės apsaugos ir darbo ministrė konservatorė Monika Navickienė atviru laišku pranešė, kad nutarė nedalyvauti spalį vykšančiuose Seimo rinkimuose. Ji teigė: „Sunkus, bet priimtas sprendimas daug geriau nei nepriimtas. Šiandien, po gana ilgo svarstymo, išsiunčiau TS-LKD bendražygiams laišką, kuriame dėkoju už paramą, palaikymą ir ilgą 13 metų trukusią

kelionę drauge, bet ir apie savo pasitraukimą iš aktyvios politikos bei sprendimą nekandidatuoti artėjančiuose Seimo rinkimuose.“ Primename, kad kilus skandalui dėl ministrės ir jos sutuoktinio ryšių su verslininkais Ieva Trinkūnaite ir už sukčiavimą anksčiau teistu Vilhelmu Germanu bei įmone „Foxpay“, ji šių metų birželio mėnesį atsistatydino iš ministrės pareigų, tačiau nepalikio partijos. Nors konservatorių vadovybė pareiškė M. Navickiene pasitikinti, ministrė pasitraukė po to, kai žiniasklaidoje pasirodė informacija, kad daugiau kaip prieš metus ji su savo vaikais ir minėtais verslininkais skrido į Dubajų, o už kelionę nesusimokėjo. Nepaisant skandalo, reitinguojant partijos kandidatų daugiamandatėje apygardoje sąrašą, politikė netikėtai užėmė aukštą šeštąją vietą.

Keliasdešimt asmenų liepos 18 d. Vilniuje surengė piketą ir protestavo prieš Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (LGGRTC) įstatymo priėmimą. Jame kalbėjęs piketo organizatorius, Nacionalinio susivienijimo (NS) vicepirmininkas Vytautas Sinica pareiškė, kad Seimas ypatingos skubos tvarka nori prastumti naująjį įstatymą, kuris panaikins šio Centro savarankiškumą, nes greta jo bus įkurta Taryba, kuri prižiūrės ir kontroliuos jo darbą. NS, Laisvės kovų dalyvių, politinių kalinių, tremtinių ir žmogaus teisių organizacijos atviru laišku kreipėsi į Seimą, ragindamos nepriartinti LGGRTC reformai. Laiške „primename, kad neokomunistinės pakraipos laisvės partijos, antilietuviško ir antivalstybinio suliberalėjusių partijų konglomerato valdymas gali ateityje padaryti didelę žalą Lietuvai ir jos ateičiai“. Tuo tarpu viena

iš naujojo įstatymo rengėjų Paulė Kuzmickienė BNS agentūrai anksčiau sakė, kad reformos tikslas yra sustiprinti Centrą, o naujoji Taryba padės jam aiškiau ir kryptingiau atlikti istorijos tyrimus.

Nepaisant piketo ir protestų, šis kontroversiškai vertinamas įstatymas buvo priimtas dar tą pačią dieną. Už balsavo 62, prieš buvo 3, susilaikė 5 parlamentarai. Opozicija balsavimą boikotavo – išėjo iš posėdžių salės.

„Reforma siekiama sukurti Genocido centrui išorinę tarybą, kurią sudarytų daugiausia kitų mokslinių istorijos tyrimų įstaigų atstovai ir politinių institucijų paskirti asmenys. Atrodo, tarsi ir gerai: juk istorinei įstaigai reikia istorikų? Bet ne, priešingai. Vieną istorinę įstaigą kontroliuos kitų įstaigų (universitetų, Lietuvos istorijos instituto) atstovai. Ne stebės, o kontroliuos. Jos nėra ir neturi būti aukščiau, jos yra atskiros ir taip turi likti. Dabar tai grubiai griaunama, – www.delfi.lt rašė Nacionalinio susivienijimo vicepirmininkas Vytautas Sinica. – Kodėl? Šiuo konkrečiu atveju akivaizdu visiems, kas domisi tema. LGGRTC šiandien yra vienintelė valstybės įstaiga, principingai ir kompetentingai ginanti Lietuvos laisvės kovotojų atminimą, laimėjusi teismus, įskaitant tarptautinius, dėl konkrečių partizanų ir sukilėlių garbės. Lietuva yra informacinio karo taikinyje, ne tik Kremlius, bet, deja, ir žydų bendruomenė bei jos atstovai užsienyje nuolatos šmeižia Lietuvą, nes tokia yra tų šalių istorijos politika. Lietuva gali priešintis ir ginti istorinę tiesą arba ne. LGGRTC yra vienintelė institucija, kuri priešinasi ir gina. Ten yra visokių problemų, bet nė vienos jų sprendimas nėra padaryti šią įstaigą kitų – abejingų ir visiškai

neginančių rezistencijos – marionete. O viešumoje gausu tiek Vilniaus universiteto, tiek Istorijos instituto istorikų, viešai trypančių Genocido centro veiklą ir jau tiesiančių rankas perimti jo kontrolę. Subtiliai, gražiai, per tarybą.

Antra, nesuprantama darbo specifika. Genocido centrą bandoma paversti mokslo įstaiga, kas skamba gražiai, bet yra visiškai klaidinga. Nežinau, kiek klaidinga, kiek piktybiška. Genocido centro veikloje esama mokslinių tyrimų, jie, beje, gausūs, išsamūs ir aptaria temas, kurių nesiima niekas kitas. Tai normalu, nes LGGRTC specifika tam ir yra tokia, kad nedubliuotų kitų, dirbtų savo lauke – rezistencijos tyrimuose – išsamiau už visas kitas istorijos institucijas. Tačiau didžiąją dalį Genocido centro veiklos sudaro visiškai kiti dalykai: paminklų, kitų įamžinimo ženklų statymas, palaikų paieškos ir atpažinimas (kiek pastaraisiais metais rasta ir perlaidota partizanų, sukilėlių – tai vis Genocido centro darbas), muziejinė veikla (centrui pavaldus KGB muziejus – vienas populiariausių šalyje), nemokslinė leidyba (atsiminimai, dienoraščiai ir kiti žanrai), įvairių su rezistencija susijusių teisinių statusų suteikimas, išvadų teikimas ir daug kitų funkcijų. Visa tai centras daro, daro palyginti net labai gerai, nepaisydamas nuolatinio spaudimo ir kliūčių. Visa reforma parengta ir stumiama apsimetant, kad to nėra arba tai nesvarbu, traktuojant LGGRTC kaip eilinę mokslo įstaigą, kuria jis neva labai nori tapti. Mokslo įstaigos statusas praverstų, pakeltų prestižą, bet tikrai nėra būtinas, jeigu to kaina – prarasta autonomija ir veiklų spektras.“

Naujajame įstatyme numatoma, kad LGGRTC darbą kontroliuos 11 asmenų Taryba, skiriama 5 metų laikotarpiui. Ją sudarys: 4 Lietuvos universitetų rektorių konferencijos deleguoti asmenys, du – Seimo, po vieną paties Centro, Lietuvos

istorijos instituto, Prezidentūros, Vyriausybės, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos atstovą.

Liepos 19 d. Europos Parlamento narys Petras Gražulis kreipėsi į LR Prezidentą Gitaną Nausėdą dėl naujojo Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro įstatymo vetavimo. Pareiškime teigiama, kad pakeistu įstatymu sukuriama LGGRTC Taryba, kuri kontroliuos jo veiklą, nurodinės, ką tirti, ir net vertins LGGRTC direktoriaus veiklą. Naujojoje Taryboje iš 11 narių tik 3 bus istorikai, likusieji – su Centro veikla menkai susiję arba visai nesusiję asmenys. „Šiuo įstatymu siekiama politiškai kontroliuoti Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (LGGRTC) mokslinę veiklą: įsteigiama LGGRTC Taryba, kaip LGGRTC valdymo organas, kuris prižiūrės LGGRTC generalinių direktorių ir nustatys, ką Centras turi veikti, o pasibaigus generalinio direktoriaus kadencijai net parašys jam charakteristiką ir parekomenduos Seimui, ar jį, ar ką kitą skirti kitai kadencijai (6 str. 1 d.). Tačiau į tą Tarybą įtraukiamas tik vienas paties Centro darbuotojas (7 str. 2 d.). Tai reiškia, kad į institucijos valdymą kišis, jos veiklos kryptis nurodinės beveik išimtinai su Centru nesusiję, su jo tyrimais gerai nesusipažinę, o dažnai ir apie istorijos tyrimus apskritai neišmanantys žmonės, nes to reikalauja Tarybos formavimo principai“, – rašoma kreipimesi į Prezidentą Gitaną Nausėdą.

Dėl visų šių priežasčių prašoma įstatymą vetuoti, nes jis „laikytinas pasikėsiniu pavesti LGGRTC kontrolę su istorijos tyrimais nesusijusiems politiniams prievaizdams ir yra neapgalvotas, nesuderintas su Lietuvos Konstitucija ir kitais įstatymais, kurioziškai nesuredaguotas, todėl neturėtų būti patvirtintas <...>“.

Priimtas įstatymas, jei nebus vetuotas, įsigalios nuo spalio 1 d.

Liepos 22 d. Kalvarijos

savivaldybėje lankėsi LR Prezidentas Gitanas Nausėda su pirmąja ponia Diana Nausėdiene ir patarėjais. Vidudienį svečius pasitiko meras Nerijus Šidlauskas ir savivaldybės vadovai. Svečiai padėjo gėlių prie Nepriklausomybės paminklo. Popietę Prezidentas su patarėjais susėdo pokalbiui su meru ir jo komanda – buvo aptartos opiausios savivaldos problemos, pasikeista patirtimis, išvalgomis, galimais sprendimais. Vienas iš šalies vadovo prioritetų antroje kadencijoje yra kelių plėtra ir priežiūra, taigi nekeista, kad į vizito darbotvarkę įtrauktas susitikimas dėl strateginių susisiekimo ir energetikos jungčių Suvalkų koridoriuje, kuris vyko Lietuvos ir Lenkijos pasienio Kalvarijos punkte. Čia Gitaną Nausėdą pasitiko ir pranešimus skaitė Prezidento vyr. patarėjas Ramūnas Dilba, susisiekimo viceministras Julius Stačkauskas, pristatęs „Via Baltica“ projektą, „Litgrid“ vadovas Rokas Masiulis, pristatęs sausumos jungtį su Lenkija „Harmony Link“, „Rail Baltica“ direktorius Arenijus Jackus. Po susitikimo Prezidentas sakė: „Svarbiausios šalies sausumos susisiekimo ir elektros jungtys su Europos Sąjunga ir Lenkija, įrengiamos čia, Kalvarijos savivaldybėje, mūsų sausumos vartuose į Vakarų, užbaigia Lietuvos transporto ir energetikos sektorių integraciją į Vakarų Europą. Šios jungtys reikšmingai pakeis transporto magistralių žemėlapi ne tik civilinėms reikmėms, bet ir pasitarnaus karinio mobilumo poreikiams, prisidės prie didesnio šalies atsparumo ir nacionalinio saugumo. O vietos gyventojams naujos transporto arterijos atvers papildomų susisiekimo, verslo ir paslaugų galimybių.“

Viešnągę Kalvarijos savivaldybėje šalies vadovas baigė susitikdamas su gyventojais. Prezidentas su pirmąja ponia džiaugėsi gausiai susirinkusiais Jungėnų laisvalaikio salėje, sveikino juos, atsakinėjo į klausimus. Susitikimą moderavo meras N. Šidlauskas.